د امام اعظم رح وصیتونه

تالیف

مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی

مولوی عبدالهادی (حماد)

Ketabton.com

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تلیفون :0700321479

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيتونه

مؤلف : مولانا عاشق الهي شهربلندي

ژباړونکی : مولوي عبدالهادي (حماد)

د تعليم الاسلام راډيو ويب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دمرتب خوخبری

الحمدلله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنااكرم الاولين والآخرين ، وعلى آله واصحابه هداة الحق وناصرى الدين المتين ، وعلى من اتبعهم باحسان الى يوم الدين وخذوا حذوهم فى استذكاراثارنبيه الامين ، اوصوا واستوصوا وتواصوا بالحق والصبرفى كل وقت وحين

دریښتنی ښکلااوواقعیت دستروا کمن په گلورین نامه ددې لیکنې اوترتیب څخه وړاندي څښتن تعالیﷻ ته اړبنده د په گوته سوی بشریت د ځلانده اولوی امام حضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) دغه وصیت دژباړې سره مل لیکلی وو چې ده مبارک ونوموتی عالم حضرت یوسف بن خالد سمتي (رحمة الله علیه) ته فرمایلی وو نوموړې ژباړه داصل ترڅنگ په (ماهنامه البلاغ کراچی) کښې ونشرته وسپارل سوه دغه وصیتونه زما مرشد سپېڅلي شیخ الحدیث (بقیة السلف حجة الخلف) مولانا محمد زکریا صاحب کاندهلوي ثم مهاجرمدني دامت برکاتهم العالیة په خپل مجلس کښې توری په توري واوروول اودیر یې خوښ وگڼل بیایې په خپل شخصي لگښت دپنځوزرو دچاپ پریکړه وکړه ددې بهیر سره مل پریکړه وسوه چې دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) دوه نوروصیتونه چې ونورو شاگردانو ته یې فرمایلي دي هم نشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سي دلته‌ون وروسته د «الاشباه والنظائر» نومي کتاب په پای کښې
یو وصیت وموندل سو چي قاضی القضاة حضرت امام ابویوسف
«رحمة الله علیه» ته یې فرمایلی دی خوله بده مرغه ددې لیکني
ترلوستني وروسته ځینی ځایونه چاپي غلطیاني مخي ته راغلي
چي ځیني ځایونه یې دمسخي اوتحریف ویره وه بیاهم ددوهمي
نسخې لټه روانه ده ترداسي بریده چي په دوونورو کتابونو کښې
چي په نامه د «مناقب امام اعظم رح» او«حسن التقاضی» هم پیدا
سوه په نومړو دوونسخو کښې هم دصحت له پلوه پیاوړي نسخه
ترتیب سوه اودمحاورې سره وژباړل سوه دعاجزبنده په ذهن کښې
یوځه راوړاندي سوه چي هغه دامام صاحب «رحمة الله علیه»
دوصیت ځخه چي خپل زوی ته یې کړی دی عبارت دی ددغه
وصیت لټه یې پیل کړه چي په نتیجه کښې الحمدلله دغه نسخه هم
پیداسوه . هم داډول په «مناقب امام اعظم رح» کښې دقاضی
ابوعصمة ، نوح بن ابي مریم مروزي «رحمة الله علیه» په نامه یې هم
یو وصیت ترنظر تیرسو چي په قضائی چارو پوری اړه لري یو بل
وصیت چي امام صاحب «رحمة الله علیه» وخپلو مخورو شاگردانو
ته فرمایلی دی هم لاسته راغلي عاجزبنده دغه ټول وصیتونه
دمحاورې ترځنګ وژباړل اودحضرت اقدس مرشدي دامت برکاته
په حضور کښې یې وړاندي کړل حضرت والا دغه ټول وصیتونه
دیو ټولګي په ډول دنشر او طبعي امر وکړی او د «وصایا امام
اعظم» په نامه یې ونومول اوددغه پنځو وصیتونو لړۍ جاري سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي دکتونکو په لاسو کښي ترسترګو کیږي چي ترتیب يې په لاندي ډول دی

لومړی وصیت : دامام ابویوسف(رحمة الله علیه)په نامه دی .

دوهم وصیت : دامام یوسف بن خالد سمتي (رحمة الله علیه)په نامه دی .

دریم وصیت : دحماد بن ابي حنیفه(رحمة الله علیه) په نامه دی .

څلورم وصیت : دابوعصمة نوح بن ابي مریم(رحمة الله علیه) په نامه دی .

پنځم وصیت : دامام اعظم (رحمة الله علیه) دمخورو اومشهورو شاګردانو په نامه‌دی .

دامام اعظم (رحمة الله علیه) دځینو شاګردانو احوال :

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه)

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه) دامام صاحب (رحمة الله علیه) ترټولو مشهور شاګرد وو چي پر حدیثو اوفقه شریفه باندي په پوره ډول برلاسی وو، حضرت امام احمدبن حنبل (رحمة الله علیه) هم دده دشاګردانو څخه دی ، اونوموړی (رحمة الله علیه) دامام ابویو سف (رحمة الله علیه) څخه تر درو کالو پوري زده کړي کړي دي ، امام ابویوسف (رحمة الله علیه) نه یوازی چي قاضي وو بلکي قاضی القضاة هم وو اوپه دغه لقب باندي دی مبارک ترټولو وړاندي مشهور سوی دی ، اودعباسي خلیفګانو په لړ کښي يې د مهدی ، هادی ، اوهارون الرشید دواکمنیو پرمهال دقضا چوپړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترسره کړی دی او دسنه هجري ۱۶۶ قمري څخه نیولی بیا دژوند دپای ترشیبو پوري قاضی وو .

امام ابویوسف (رحمة الله علیه) دامام اعظم (رحمة الله علیه) وخدمت ته اوولس کاله دپابندی، سره مل په مسلسل ډول حاضری ورکړی ده آن تردې چې یو وخت یې زوی وفات سوی وو بیاهم ده مبارک پدې موخه چې دامام اعظم (رحمة الله علیه) مجلس ځینی ناغه نسي دخپل زوی په دفن کښي اشتراک ونه کړی اودخپل زوی تکفین اوتجهیز یې ذوستانو ، قریبانو ، اوهمسایگانو ته پریښودی اوخپله دامام اعظم (رحمة الله علیه) په مجلس کښي حاضرسو ، حضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) نه یوازي چې امام ابو یوسف (رحمة الله علیه) ته پوهه وربخښلی وه بلکي مالي مرستي یې هم ورسره کولی ، دداؤد بن رشید وینا ده چې وایي : که چیري دامام اعظم (رحمة الله علیه) یوازي امام ابویوسف (رحمة الله علیه) شاگرد وای بیاهم دده دویاړ لپاره دایو شاگرد بس وو ، اوکه دامام ابویوسف (رحمة الله علیه) علمي خبرو ته وکتل سي څرگندیږي چي نوموړی دپوهي دریاب دی اوپه لپو اوبه ځنیی اخستل کیږي ، حدیث ، فقه ، اوکلام ترټولو زیات دده په وړاندي وه ، یوځل امام ابویوسف (رحمة الله علیه) ناروغ وو دپوښتني په موخه امام اعظم (رحمة الله علیه) ورته تشریف راوړی دپوښتني څخه وروسته چی امام صاحب دباندي راووتی وې فرمایل : که چیری دغه ځوان وفات سي نودعلم لپاره لویه ضایعه ده ځکه چي دی پرمځکه ترټولو اوسیدونکو ستر عالم دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی بن صالح (رحمة الله علیه) چي به امام ابویوسف(رحمة الله علیه)څخه روایت کاوه نوده مبارک به امام ابویوسف (رحمة الله علیه) په افقه الفقهآء ، قاضی القضاة ، اوسیدالعلماء لقبونو سره یاداوه اوفرمایل به یې :

حدثنی افقه الفقهآء وقاضی القضاة وسیدالعلماء ،

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه)د سنه هجري قمري ۱۲۲ څخه بیا تر (۱۸۲) هجري قمري سنې پوري قاضي وو چي همدا دده دمړیني کال دی نوموړي په دې لویه مده کښې دستر عدل اوانصاف سره مل فیصلې کړي دي اوفرمایلي یې دي چي ما هیڅ دظلم فیصله نده کړي مگر یوځل چي دمؤاخذې څخه یې په ویره کښې یم هغه دا وه یوه ورځ یونصراني سړی په هارون الرشید باندي دعوه وکړه چي امیرالمؤمنین زما فلانکی جایداد قبضه کړی دی دغه دوسیه پیل سوه ما هارون الرشید ته وویل چي دغه سړی په تا دعوه کوي وایي تا دده مځکه قبضه کړي ده هارون الرشید په جواب کښې راته وویل چي دغه مځکه ماته دخپل نیکه منصورڅخه راپاته ده نصراني ته مي وویل چي دامیرالمؤمنین جواب خو دي واوریدی ته شاهدان لری ؟ نصراني په جواب کښې راته وویل شاهدان نسته مگر مدعی علیه دي قسم واخلي هارون الرشید ته مي وویل چي قسم اخستلای سی ؟ هارون الرشید قسم واخستی اودوسیه خلاصه سوه نصراني ولاړی نو زه ددغه دوسیې په ویره کښې یم چی الله ﷻ ته مسئول نسم یوشاگرد ورته وویل اې استاذه ! پدې موضوع کښې دمؤاخذې ویره په چشی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې ده ؟ ده مبارک وفرمایل : دغه دوه کسان چې یو نصرانی وو بل امیرالمؤمنین وو دمحاکمې پرمهال یوځای نه وه بلکې هارون الرشید پر یوممتاز ځای ناست وو اونصرانی دنورو مدعیانو په څیر پر یو ساده ځای ناست وو (یعنی ماته پکاروه چې هارون الرشید می هم راکښته کړی وای دعامو مدعیانو په څیرمی درولی وای) .

حضرت امام ابویوسف(رحمة الله علیه)لوی عابد وو ځکه دقضا دتولو بوختیاوو ترځنګ یې هره ورځ دوه سوه رکعته نفل کول او په زیاته کچه یې روژې نیولی امام ابي یوسف (رحمة الله علیه)دنسب له پلوه دمدینې منورې دانصارو دکورنۍ سره اړه لري دده دنیکه نوم (سعد بن بحیر) صحابی ووچې (سعد بن حبته) هم ورته ویل سوي دي (حبته یې دمورنوم وو) نوموړي دتنکۍ ځوانۍ پرمهال دښه جنګیالي په توګه دخندق په غزا کښې ونډه واخستله رسول اللهﷺ چې کله دی ولیدی چې په پوره مېړانه یې جنګ کاوه نوبلنه یې ورکړه او ورته وې فرمایل : ځوانه ته څوک یې ؟ ده مبارک په جواب کښې ورته وویل زه سعد بن حبته یم حضورﷺ ورته دعا وکړه چې اللهﷻ دي ستا نصیب مبارک کړي او دنژدې کیدو امر یې ورته وکړی کله چې ورته رانژدې سو مبارکﷺ یې پرسر لاس ورتیر کړی (دغه حکایت الاستیعاب لیکلی دی) .

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه) فرمائی : رسول اللهﷺ چې زما دنیکه پرسر لاس تیر کړی دی برکت یې تراوسه په کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وفات سوی دی اواولادونه یې په کوفه کښې دژوند شپې صبا کوي په ډوی کښې یو ځلانده سهارابویوسف (رحمة الله علیه) وځلیدی چې تر ختیزه اولویدیزه پورې یې علم ورساوه دامام ابویوسف(رحمة الله علیه) دوفات نېټه (۱۸۲) هجري قمري ښودل سوی ده اودولادت نېټه یې ۱۱۳ سنه مشهوره سوی ده مګر شیخ محمد زاهد کوثري (رحمة الله علیه) فرمایلی دی : چې دده مبارک دولادت نېټه ۹۳ هجري قمري ده همدا روایت خیرل سوی اودتائید ورډی .

حضرت یوسف بن خالد سمتي رحمة الله علیه)

حضرت یوسف بن خالدسمتي (رحمة الله تعالی علیه) دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) د مشهورو شاګردانو څخه دی اصلی وطن یې بصره ده دامام اعظم(رحمة الله علیه)څخه دزده کړي اوخدمت په موخه دبصرې څخه کوفې ته راغلی وو د زده کړي وروسته یې د بیرته تللو هوډ وکړی خو امام اعظم(رحمة الله علیه)ورته وفرمایل : په تلو کښی بیړه مکوه زه تاته دتوښې په توګه څه نصیحتونه کوم ده مبارک وخت ورته بیل کړی امام اعظم(رحمة الله علیه)وصیتونه ورته وکړل چې په همدې رساله کښې راوړل سوی دي دغه وصیتونه دخپلو ځانګړتیاوو سره دعلماؤ اوطالبانو لپاره دځان ساتني ورډي .

دهدایې د مؤلف مشهور شاګرد علامه زرنوجی(رحمة الله علیه) په خپل کتاب (تعلیم المتعلم) کښې داسي لیکلي دي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

وينبغي لطالب العلم ان يحصل كتاب الوصية كتبها ابوحنيفه «رحمة الله عليه» ليوسف ابن خالد سمتى «رحمة الله عليه» عندالرجوع الى اهله ، وقد كان استاذنا شيخ الاسلام على بن ابى بكر «رحمة الله عليه» امرنى بكتابته عندالرجوع الى بلدى ولابد للمدرس والمفتى فى معاملات الناس منه .

ژباړه : هرزدکړی (طالب) ته ښایی چي هغه وصیت نامه لاس ته راوړي چی امام اعظم «رحمة الله علیه» ویوسف بن خالد «رحمة الله علیه» ته وکورته دتللو پرمهال کړی دي . زموږ استاذ شیخ الاسلام علی بن ابي بکر ماته وخپل ښارته دتللو پرمهال امروکړی چی دغه وصیت نامه ولیکم اودخلګو سره په روزنیز ژوندانه کښي دخلګو سره په معاملاتو ترسره کولو کښي ، ښوونکی (مدرس) اومذهبی پریکړه کوونکی (مفتی) ته دغه وصیت نامه اړینه ده .

حضرت یوسف بن خالد دامام شافعی «رحمة الله علیه» داستاذانو څخه دی اوامام شافعی «رحمة الله علیه» دده په اړه داسی فرمایی : رجلا من الخیا ر .

یعنی دی دغوره وګړو څخه دامت دی . دمحدث ابن ماجة څخه روایت دی چي یوسف خالد ته لدې امله سمتی ویل سوی دی چی سمتی وسمت ته منسوب دی اوسمت طرف (څانګه) ته ویل کیږی اودی هم دښکلی لوری څښتن اودښکلو اخلاقو څښتن وو .

نوموړي په سنه ۱۷۹ هجري قمري کي ددې فانی نړۍ څخه مخه ښه کړی ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت حماد بن ابی حنیفه (رحمة الله تعالی علیهما)

حضرت حماد بن ابي حنيفة(رحمة الله تعالى عليهما) دامام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) يوازنی زوی دی چي دخپل سپېڅلی پلار څخه يې دفقه زده کړي کړي دي اوپه پوره پيمانه دسپېڅلتيا اوتقوی سره مل وو او تريو وخته په کوفه کښې قاضي هم وو.

حضرت ابوعصمه نوح بن ابی مریم (رحمة الله تعالی علیه)

حضرت نوح بن ابی مريم هم دامام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) دمخورو شاګردانو څخه وو چي دمرو نومي ځای اوسيدونکی وو او ابوعصمه يې دکنيت نوم وو او دالجامع په لقب سره يادسوی دی. امام ابوحنيفة(رحمة الله عليه) تل په قضائی مسائلو کښی پوښتنی. يوه ورځ امام اعظم (رحمة الله عليه) ورته وفرمايل هرو مرو به ته دقضا دروازه وټکوي همداسي وسوه په خپل وطن کښي قاضی سو امام اعظم (رحمة الله عليه) ده مبارک ته ځيني وصيتونه چي دقضا اړوند وه دخط په واسطه وليږل چي پدې رساله کښي راوړل سوی دي. حضرت نوح بن ابي مريم ته دعلومو دجمعي له امله جامع العلوم ويل سوی دی. نوموړي څلور مجلسونه درلودل چي لومړی مجلس يې دحديثو وو، دوهم مجلس يې دامام اعظم (رحمة الله عليه) دارشاداتو بيانول وو ، دريم مجلس يې دنحو وو، اوڅلورم مجلس يې دشعر اوادب په اړه وو. ده مبارک دامام اعظم (رحمة الله عليه)ترڅنګ دقاضي ابن ابی ليلی څخه هم زده کړي کړي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم وصیت چي پدې کتاب کښی راوړل سوی دی دامام اعظم (رحمة الله علیه) دمشهورو شاګردانو په نامه دی چي روایت کوونکی یې امام یوسف(رحمة الله علیه) دی اوفرمایی : په یوه بارانی ورځ کښي موږ څو ملګري دامام اعظم(رحمة الله علیه) وخدمت ته حاضرسو چي زموږ په ډله کښي داؤد طائی رح، عافیة اودی رح ، قاسم بن معن مسعودی رح ، حفص بن غیاث نخعی رح ، وکیع بن الجراح رح ، مالک بن مغول رح ، زفربن هزیل(رحمة الله علیهم) موجود وه امام اعظم(رحمة الله علیه) زموږ لوري ته متوجه سو او وی فرمایل : انتم مسار قلبی الخ.

دغه وصیت ددې تولګی په آخر کښی راوړل سوی دی دنوموړو وصیتو دروښانتیا په موخه عاجز بنده ځینی ځایونه ځینی ویناوی دقوسو یه منځ کښي راوړي دي اودخپل لوری یې په وریښموباندی ټاټ (کم قیمته رخت) پیوند کړی دی له دې امله چي عام خلګ دلفظ دظاهري بڼي څخه غلطه افاده ونه کړی.

الله ﷻ ته دعاکوم چي دغه چوپړ دقبولیت په لورونه ونازوي او دحضرت اقدس مرشدي دامت برکاتهم سایه پرخلګوباندي تر ډیره وخته ودانه ولری.

انه سمیع قریب ولدعاء مجیب و صلی الله تعالی خیر خلقه سیدناومولانا محمد وآله واصحابه اجمعین

المدینه المنوره دصفري لومړی سنه ۱۳۹۹وانا العبد المحتاج الي رحمة الله محمد عاشق الهي بلندشهري عفي الله عنه وعافاه وجعل اخرته خیرا من اولاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پيل

دامام ابوحنيفة رحمة الله عليه وصيت خپل شاگرد ابويوسف (رحمة الله عليه) ته

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

نحمده ونصلى على رسوله الكريم

لومړی : دحضرت امام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) څخه روايت سوی دی چي ده مبارک (خپل شاگرد) ابويوسف (رحمة الله عليه) ته (هغه وخت) وصيت وکړی چي دابويوسف (رحمة الله عليه) له لوری څخه ده مبارک ته پوهه ، نيک اخلاق اوبرلاسی پرعلم باندی ښکاره سوه او وې فرمايل : اې يعقوبه ! (١) درنښت دپاچا کوه مقام يې لوړ گڼه اوپه حضور کښی يې ددرواغ ويلو څخه ځان ژغوره. (باچاته) ته په هر وخت اوهر مهال مه ورځه ترڅو چي يې ديو علمی اړتيا لپاره بلنه نوی درکړی (د باچا دډيرتگ څخه لاس پرسر سه) ځکه که دی بوختيا ورسره ډيره سی بې عزتي دي کوي اومقا م دي دده په وړاندی راټيټيږی داسي ورسره واوسيږه لکه داوره سره چي اوسيږي گټه ځني اخله اوليری ځني اوسه مه ورنژدي کيږه ځکه تا سوځي اوتاوان ځني اخلی ځکه پاچا چي دکوم عزت لټه ځان لره کوي نورو ته يې نکوي.

---

(١) يعقوب دابويوسف (رحمة الله عليه) نوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم : دپاچا په وړاندي دډیرو خبرو کولو څخه ځان وژغوره ځکه چي دی ستا ویناوی څیړي ددې لپاره چي انډیوالانو ته دښیي چي دی تر تا پوه دی ستا غلطیانی په ګوته کوي چي دخپل قوم په سترګو کښي دي تېټ وښیي .

څلورم : کله چي پاچا ته ورځي دځان ددرنښت تر څنګ دنورو درنښت هم وپېژنه .

پنځم : پاچاته پر داسي مهال مه ورځه چي په وړاندی یې داسي پوهان ناست وي چي تا نه پیژني ځکه که (دپوهي په ډګر کښي تردوی) تیټ یې ښایی چي تا وځوروی او که په پوهه کښي تردوی پیاوړی یې ښایی چي (په خبروکي) تا تیټ کړي اوله دې امله دپاچا دسترګو وغورځی .

شپږم : کله چي پاچا د دولتي کارونو څخه (دیوکار) وړاندیز درته وکړي ترهغه بریده یې مه قبلوه ترڅو ستا ، ستا دمذهب او ستا دمسلک قضا رضا نه وي پکښي نغښتي ددې لپاره چي په دولتي چارو کښي دپردیو دمذهب وکړني ته اړ نسي.

اووم : دپاچا ددوستانو اوانډیوالانو سره اړیکي مه لره بلکي یوازی ده ته نژدې کیږه .

اتم : دپاچا دانډیوالانو څخه لیري اوسه چي مرتبه او درنښت دي دتل لپاره پاته سي .

نهم : دعامو خلګو په وړاندي خبري مه کوه ترڅو چي یې پوښتنه نوي درڅخه کړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم : (دعامو خلگوسره) په دنیوي چارو اوتجارت کښې دخبرو کولو څخه ځان وساته دهغه خبرو پرته چي په پوهه (علم) پوري اړه لري ددې لپاره چي پوه نسي چي ستا مینه دمال سره ده ځکه دوی پرتا بد ګمان کوي اوپدې باور کوي چي ستا مینه درشوت اخیستلو سره ده اودې لوري ته لاس خلاصوې.

یوو لسم : دعامو خلګو په وړاندي لویه لووړه خندا مکوه.

دولسم :دبازار دډیرتللو څخه ډډه وکړه.

دیارلسم : (دځوانو) لغړزنو هلکوانوسره خبري مکوه ځکه چي فتنه ده(یعنی دګناه کولو ویره ده) دوړو کوچنیانو سره خبري کول اوپر سرلاس ورتېرول پروانلري.

څوارلسم : دبې علمه سپین ږیرو سره دلاري په منځ کښې مه ځه ځکه که دلاري په اوږدو کښې دوی مخکي کړي ته وروسته سي دعلم بې عزتي دي کیږي اوکه ته مخکي سي ستا تاوان دي (ځکه رسول الله ﷺ دسپین ږیرو عزت لازم بللی دی) او فرمایی : څوک چي زموږ دمشرانو احترام نکوي اوپرماشومانو مو رحم نکوي زموږ دډلي څخه ندی.

پنځلسم : پرلارو باندي (دناسمو خلګوپه څیر) مه کښینه که دي (دکوردناستي پرته) اړتیا ورته پیداسوه نو په مسجد کښې کښینه.

شپاړسم : پردوکانونو باندي مه کښینه.

اولسم : په بازارو اومسجدو کښې خوراک مه کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم : پرلارو باندی دخیرات شربتان مه چیښه اومه ئی دلاسوځخه دخیرات ورکوونکو چیښه .

نولسم : گران قیمته جامی ، دښکلا شیان اووریښم مه استعمالوه ځکه چي پایلي يې کبر اولويي ده .

شلم : په خپل کور کي دخپلي میرمني سره دارتیا پرته خبري مه کوه مگر دارتیا په پیمانه يې کوه .

یوویشتم : دمیرمنی سره ډیري لوبي اولاس وروړل مکوه .

دوه ویشتم : دخپلي میرمني سره نژدېکت مه کوه مگر هغه وخت چي دالله ﷻ ذکروکړي اودخیر لته پکښي وکړي .

درویشتم : دخپلي میرمني په وړاندي دپردیو ښځو او مینځیانو خبري مکوه ځکه چي پداسي صورت کښي داپه خبرو کښی ازادي ترلاسه کوي ښايي چي ته دنورو ښځوخبري وکړي دابه دپردیو نارینوو خبري درته وکړي (چي ډیره بده خبره ده)

څلورویشتم : دداسي ښځي سره واده مکوه چي کونډه وي پلار یا مور ولري (یادزاړه مېړه څخه) زوی یا لور ولري مگر په دې شرط سره چي دقریبانو پرته به څوک نه ورته راځي ځکه که ښځه شتمنه وي دپلار دېلني پرمهال ادعاء کوي چي ټوله شته ددې دي اومېړه ته يې دخواست په ډول ورکړي دي .

پنځویشتم : دوس تربریده دخوابني اوخسر کورته مه ورځه (یعني دشرعي عذر پرته) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږویشتم : دخوابښي اوخسر په کور کښي میلمستیا ته زړه مه ښه کوه ځکه چي مال درڅخه اخلي اوطمعه یې درته ډیریږي .

اوه ویشتم : دداسي ښځي دواده کولو څخه ډډه وکړه چي زامن اولوني دزاړه میړه څخه ولري ځکه دا خپل مالونه دهغه اولادو لپاره ذخیره کوي اوستا دمالوڅخه یې غلاکوي دوی ته یې ورکوي ځکه زوی تر تا ورته محبوب دی .

اتویشتم : دوې میرمني (ماینې) په یوه سرای کښي مه سره یوځای کوه

نهه ویشتم : ترهغه وخته واده مکوه ترڅو چي دي باور نوی راغلی چي دواده ټولي اړتیاوي پوره کولای سم .

دیرشم : لومړی دعلم لټه کوه بیا حلال مال سره یوځای کړه په دریم قدم کښي په واده کولو بوخت سه ځکه که دمال په لټه بوخت سي دمینځو او مریانو رانیولو ته دي رابولی اوپه دنیا دي مشغوله کوي تر زده کړي وړاندي واده مکوه ځکه چي وخت دي ضائع کیږي اولادونه دي ډیریږي او داړتیا دپوره کولو لپاره یې اړکیږي په نتیجه کښي علم او مال دواړه درڅخه پاتیږي .

یودیرشم : دځوانۍ په پیل کښي په علم بوخت سه چي زړه دي دنورو بوختیاوو څخه خلاص وي بیا دمال دیوځای کولو لټه کوه ځکه ډیرشغل دمال ، اولاد زړه پراگنده کوي کله چي دي مال جمعه کړی نو واده وکړه اوداسي ژوند ورسره وکړه لکه چي می درته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوديرشم : دالله ﷻ ښځه ويره ، دامانت اداكول اونصيحت عاموا وخاصو ته كول پرتا لازم دي.

دروديرشم : دخلگو درنښت تر پښو مه لاندي كوه بلكي درنښت يې كوه ډيره گذاره مه ورسره كوه كه دوی گذاره كول غواړي نودينې مسائلی ورته بيانوه ترداسي بريده كه څوک دعلم څښتن وي اوپه علم بوخت وي اوكه دعلم څښتن نوي «يعنی دعلم سره مينه نه لری» ځان درڅخه ژغوري.

څلورديرشم : وعامو خلگو ته (بي علمو خلگو ته)د دين داصولو دبيانولو څخه ځان وساته چي په علم كلام پوري اړه لری ځكه دوی داسي ډله ده چي ستا تقليد كوي اوپه دې اصولو سره مشغوله كيږي (پايلي يې بدي دي).

پنځمه ديرشم : كه څوک ديو مسئلې پوښتنه درڅخه وكړي نودومري جواب ور كوه چي سوال يې درڅخه كړی وي نورڅه په جواب كي مه ورسره زياته وه ځكه جواب ځني وركيږي.

شپږديرشم : كه لس كاله دكار اوكسب څخه بې برخي سي «دناداری له امله » دعلم څخه مخ مه اړوه ځكه كه دي مخ واړوی دناداری سره به مل سي ځكه الله ﷻ فرمايي : چا كه زما دذكر څخه مخ واړوی بېشكه دتنگ ژوند څښتن به سي.

اووه ديرشم : څوک چي ستا څخه پوهه ترلاسه كوي داسي يې گڼه لكه ستا زوی يا اولاد چي وي پدې موخه چي مينه يې دعلم سره زياته سی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دیرشم : دعاموا وښاري خلګوڅخه که څوک ستا سره اختلاف کول غواړی (یعنی په مذهبي چارو کښي دلائل ویل غواړي) نو ته اختلاف مه ورسره کوه ځکه چي ددوی سره اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیایي (یعنی بې عزته کوي دي). اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیایي (یعنی بې عزته کوي دي).

نهه دیرشم : دحق په ویلو کښي دچا دجاه اوجلال پروا مه کوه که څه هم پاچا وي .

څلویښتم : خپل ځان پدې مه راضي کوه چي ترنورو کم عبادت وکړي (یعني ترعاموخلګوډیرعبادت کوه) ځکه چي عام خلګ ستا برلاسی پرعبادت نه وینی ترهغه عبادت چی دوی یې کوي نوپرتا باندي دبدي اود لږمینی دعبادت سره باورکوي اوپردې عقیده وي چي ستا علم تاته ګټه اوفائده نده کړي مګرهغه ګټه چي دوی ته دي رسولي ده ددوی دجهل په اړه.

یوڅلویښتم : کله چي یوښارته ورسي په دې ښار کښي نور علماء موجود وي نودځان لپاره لوړ مقام مه لټوه بلکي داسی واوسه لکه یوددوی څخه ددې لپاره چي دوی پوه سي چي ستا مقصد ددوی عزت لمنځه وړل ندي که داسي ونه کړي دوی به په اتفاقی ډول درباندي راجمعه سي او ستا کړنلاره به بدنامه کړي اوعام خلګ به هم درباندی راووزي اوتیز،تیزبه درته ګوري (په پایله کښی به) بې ځایه اوبې فائدې بدنامه سی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوځلویښتم : (دعلماؤ په شتون کښې) فتوی مه ورکوه که څه هم دفتوی طلب درڅخه وکړي (دعلماؤ سره) علمی مقابله (رد قدح) مکوه.

دروځلویښتم : ددوی په وړاندي هیڅ مه وایه ترڅو چي یوښکاره دلیل نوي درسره.

څلورځلویښتم : ددوی پراستاذانو باندي بد مه وایه ځکه الله ﷻ فرمایی : تاسو ښکنځل مه کوی هغه کسانو ته چي دالله ﷻ پرته بل چاته عبادت کوی نودوی به هم الله ﷻ ته ښکنځل کوي تیری به وکړی د ناپوهی له امله.

پنځه ځلویښتم : دخلگوسره پرحذراوسه (یعني په راکړه ورکړه کښي دهو که مه ورسره کوه بلکی محتاط ورسره اوسه).

شپږځلویښتم : دالله ﷻ سره په پټه داسي اوسه (یعنی عبادت کوه) لکه په ښکاره چي یې کوی (یعنی دخلگوپه وړاندي) دعلم هیڅ کارصیح نه دی ترڅوچي باطن یې دظاهر سره برابرنوي.

اووه ځلویښتم : که پاچا یوکار درته وسپاری، چي ته یې وړتیا لري ترڅو چی دي باورنوی راغلی که یې زه قبول نه کړم زما پرته یې یو بل (ناا هله) څوک قبلوي خلگوته تاوان رسوي اوپدې پوه سي چي دغه سپارل زما دعلم لکبله دی.

اته ځلویښتم : دمناظرې په مجلس کښي (چي شرعا روا نه وي) دویري اومرعوبیت سره مل خبري مه کوه ځکه داسي خبري دزړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخبروپه ښکاره کولو کښي نقص پيداکوي اود ژبي بنديز پيداکوی .

نهه ځلويښتم : دډيري خنداکولو څخه ځان وژغوره ځکه چي ډيره خندا زړه وژني .

پنځوسم : دښځوسره ډيري خبري اوناسته اوولاړه مه کوه ځکه زړه وژني .

يوپنځوسم : په ارامتيا اوسکون سره رفتارکوه په کارونوکښي تلوارمکوه.

دوپنځوسم : که څوک دشا دخوا نعره درپسي وکړي جواب مه ورکوه ځکه په حيوانانو پسي دشا دخوا رږغ کيږي .

دروپنځوسم : کله چي خبري کوي (په خبروکي) ډېري ناري مه وهه اوازمه پورته کوه .

څلورپنځوسم :دځان لپاره ارامتيا اولږښوريدل عادت وګرځوه ددې لپاره چي دخلګوپه وړاندي دي دپوهي مقام څرګندسي .

پنځه پنځوسم : دخلګوپه منځ کښي دالله ﷻ ذکرډير کوه ددې لپاره چي خلګ ستا څخه ذکر ازده کړي .

شپږ پنځوسم : دځان لپاره يو(ځانګړی) ورد (ذکر) وټاکه چي قرآن پکښي لولی دالله ﷻ ذکرپکښي کوي اوشکروايي پرهغه څه باندی چی دصبربلنه يې درکړی ده اونعمتونه يې در کړي دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه پنځوسم : دڅان لپاره په هره میاشت کښي خاصی ورځي وټاکه چي روژه پکښي ونیسي ترڅوخلګ (په روژه نیولو کښي) ستا تقلید وکړي په هغه عبادت مه راضي کیږه (یعني بسنه مه کوه) کوم چي عام خلګ په راضي وي (یعني ترعامو خلګوعبادت ډیر کوه).

اته پنځوسم : دڅان ساتنه کوه (په دې موخه چي بي ګټې کارونه اوګناه درڅخه ونسي اودنورو ساتنه کوه چي ستا ددنیا اوآخرت (کارونه ووینی) ستا دعلم څخه ګټه واخلي.

نهه پنځوسم : خپله (په بازار کښي) رانیول اوخرڅول مه کوه بلکي یوداسي څوک وټاکه چي ستا کارونه په ښه توګه تر سره کړي اوپرتا باندي اعتماد وي.

شپیتم : ددنیا په ټولو چاروکښي چي ته پکښی راشکیل یې ډاډه مه اوسه (یعنی دافکرمه کوه چي زما ټولي کړني ریښتنی دي (ځکه دنفس اوشیطان ویره سته) بیشکه الله ﷻ دټولو شیانو پوښتنه کوي

یوشپیتم : لغړزني مریان مه رانیسه.

دوشپیتم : که څه هم دپاچا سره نژدې اړیکی ولری (خوخلګوته) یې مه ښیه چي زه دپاچاسره نژدې اړیکي لرم ځکه چي بیا خپل کارونه ستا دغاړي کوي نوکه چیري یې کارونه ورپوره کړي سپکاوی دي کوي که یې ورپوره نکړي عیب داره کوي دي.

تعلیم الاسلام ویب پاڼه :
www.taleemulislam-radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروشپیتم : ځان دعاموسلمانانو په څیزګنه مګرپه خپل مسلک کښی چی دعلم څخه عبارت دی (یعنی دعلم په اړه خپل مسئولیت زیات ګڼه).

څلورشپیتم : دخلګوپه ناسمو کارونو کښي تقلید مکوه بلکي په غوره کارونو کښی یې تقلید کوه.

پنځه شپیتم : که دي په یوانسان کښي بدي ولیدل مه یې بیانوه بلکي دخیرلته ورته کوه په خیر یې یاد کړه مګر بدي یې په دیني چاروکښی وه خلګو ته وښیه ددې لپاره چي خلګ یې تقلید ونه کړی اوځان ځني و ژغوری ځکه رسول اللهﷺ فرمایی : دفاجر انسان بدي بیان کړی ددې لپاره چي خلګ ځان ځني وژغوری.

شپږشپیتم : که دي دلوړمقام د ښتن څخه دیني نیمګړتیا ولیده ورته بیان یې کړه دلوړمقام اومرتبې پروا یې مه کوه ځکه اللهﷻ دي مرسته کوونکی اومددګار دی که دي یوځل دغه کاروکړی دوی درڅخه ویرېږی هیڅوک دلاوری نسي کولای چی ستا په وړاندی اویا ستا په ښار کښي بدعة (غیرشرعی کار) ښکاره کړي وداسي کارته عوام خلګ وهڅوه ترڅوخلګ ددین په زیا ر کښي ستا تقلید وکړی.

اوه شپیتم : که دي دپاچا څخه داسي کار ولیدی چي دعلم، پوهي سره برابرنه وو ورپه ګوته یې کړه په داسي حال کښ چي ته یې فرمانبردار یې ځکه دپاچا توان ستا ترتوان ډیردی اوورته ووایه : په هغه څه چي ته برلاسی یې زه دي فرمانبردار یم خوځیني کړني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي دپوهي سره برابري ندي کله چي دي داکاروکړی نويو ځل بس دی ځکه که په تکرار سره ورته ووايي ښايي درنښت دي لمنځه ولاړسي اوددين د نقص لامل به سی (کچيري اړتيا ورتَه پيداسي دداسي کسانو لخوا ترسره سي چي ستا تراثر لاندي وي نو يويادوه ځله داکار وکړه ترڅوخلګ ستا زيار په دين کښي اوحرص په امربالمعرف ووينی کله چي دي داکاروکړی خلګو ستا هڅي اوزيا روليدی او بيا دي دپاچا ځخه هغه کړنه وليده نو يوازي کورته ورسه ديني اومذهبی خبری ورته وکړه که بدعت کوونکی وو مناظره ورسره وکړه او که پاچا ووداللهﷻ اورسول اللهﷺ ويناوي ورته بيان کړه که بيې ومانه خوښه که بيې ونه مانه داللهﷻ ځخه وغواړه چي دظالم ځخه دي وساتي .

اته شپيتم : مرګ په يادلره د استاذانولپاره مغفرة (بخښنه) دڅښتن تعالیﷻ ځخه غواړه اودهغه چا لپاره (مغفرة غواړه) چي دين دي ځيني لاسته کړی وي .

نه شپيتم : دقرآن تلاوت تل کوه.

اويايم : زيارت دقبرونو،بزرګانو اوسپېڅلو ځايونوډيرکوه.

يواويايم : دعاموخلګوسره چي په مسجدونو ،سپېڅلو ځايونو او اوهديرو کښي مخ سی دوی د رسول اللهﷺ اونيکوخلګوپه خوب ليدل درته بيان کړي درست يې بوله .

دواويايم : ددين اوسمي لاري د دعوت پرته دناسموخلګوسره مه کښينه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درو اويايم : ډيرلعنت ويل او ښکنځل کول مه کوه.

څلوراويايم : مؤذن چي اذان وکړي دمسجدتللوتياري کوه ددې لپاره چي عام خلگ ستا مخکي ولاړنسي.

پنځه اويايم:دپاچا په همسايتوب کښې سراى مه جوړوه.

شپږاويايم : که دى دهمسايه څخه (ناسم کار) وليدى پټ ئى کړه ځکه چى داستا سره امانت دى ، اودنورو خلگوپټ احوال مه ښکاره کوه.

اوه اويايم : که څوک (په يوکارکي مشوره درڅخه وغواړي نو مشوره ورکوه څومره چى پوهيږى ځکه دغه کاردى الله ﷻ نژدى کوى ، زما دغه وصيت ومنه ددنيا اواخرت لپاره دي گټه ده انشآءالله تعالى.

اته اويايم :دبخله څخه ځان وساته ځکه بخل دي دخلگوپه وړاندي رسوا کوي.

نهه اويايم : طمعه کوونکى مه اوسه مه درواغ وايه مه په خبروکښي دخلگوسره گډيږه بلکي په ټولو کارونوکښي خپله ميړانه وساته.

اتيايم : هروخت سپيني جامې اغونده.

يوآتيايم : دشتمن زړه څښتن اوسه دځان له (لوري)څخه لږ حرص ښيه اولږ مينه ددنيا سره دځان شتمنى ښکاره کوه مسکنت مه ښکاره کوه که څه هم مسکين يې.

(c) kerabton.com: The Digital Library

دواتیایم : همتناکه اوسه ځکه د چا چي همت ټیټ وي مقام یې هم ټیټ وي .

دروانیایم : کله چي پرلاري ځي چپه اوراسته لوري ته مه گوره بلکي مخکي ته گوره .

څلوراتیایم : کله چي حمام ته ورسي دعاموخلگوسره په ناستي ځای اوپیسو ورکولو کښې ځان مه برابروه بلکي تردوی زیاتي پیسې ورکړه ترڅوستا میړانه ښکاره سي اودوی به دي درنښت وکړي .

پنځه اتیایم : مال ، سامان، اوجامې خپل دي اودصنعت کارونه خپله مه کوه بلکي یوباورلرونکی سړی ته یې وسپاره .

شپږ اتیایم : دخلگوڅخه (نامشروع) محصول مه اخله .([1])

اوه اتیایم : دراهم (پیسې) خپله مه تله (یعنی مه یې حسابه) بلکي پریوبل (باورلرونکي) سړی باندي باورکوه.

اته اتیایم : ددنیا سپکاوی کوه(هغه دنیا) چي دعلماؤ په آند سپکه ده ځکه الله ﷻ ته (علماء) تردنیا غوره دي .

نهه اتیایم : خپل (دنیاوي)کارونه بل چاته سپاره څوپرعلم ښه بر لاسی واوسي داسې کړنه دي عزت ساتي .

([1]) ددغه محصول څخه موخه مکس دی مکس دجاهلیة په وخت کې یوخاص نامشروع دود وو چي اوس له منځه تللی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوی یم : دلیونیانوسره خبري مه کوه مه دهغه خلګوسره خبري کوه چي دمناظرې په اصولو اودلیل نه پوهیږي اویا لته دمقام کوي «علمي فائده یې هدف نوي » بلکي د مسائلوپه بیان دي ډوبوي اوعزت دي لمنځه وړي اوستا «دعزت » پروا نکوي که څه هم په دې و پوهیږی چي ته پرحق یې .

یونوییم : کله چی داسي خلګوته ورسي چي پرتالوړوي نوپردوی ځان لوړمه بوله ترڅودوی دي لوړونه ګڼي ددې لپاره چي ددوی څخه تاوان درته متوجه نسي .

دونوی یم : که په یوقوم کښي اوسیږی ترهغه په لمانځه کښي مه مخکی کیږه ترڅودوی دي دعزت په ډول مخکي نه کړي .

درونوی یم : دغرمې اوسهار وختي پرته حمام ته مه ځه اومه دعامو خلګودتفریح ځایوته ورځه .

څلورنوي یم : په کومو ځایوکښي چي پاچهان ظلم کوي مه ورځه مګرهغه وخت که ستا په نصیحت یې دظلم څخه لاس اخستی ځکه که دوی ستا په وړاندي یوناروا کړنه ترسره کړي چي ته یې دمنعي توان نه لری ستا دچوپتیا له کبله خلګ فکر کوي چي داظلم یوجائزکاردی .

پنځه نوی یم : دعلم په مجلس کښي دقهر اوغصې څخه ځان وژغوره .

شپږ نوی یم : دعامو خلګو په وړاندي قصې مه کوه ځکه قصه کوونکي ته درواغ ویل اړین دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه نوی یم : که دي ديوعالم سره مجلس کول وغوښتل (يعني دهغه داستعداددمعلومولو په موخه) که مجلس دفقه وو خپله ورحاضرسه څومره چي دده (په استعداد) وپوهيدي بيان يې کړه که داسي نه وو نومه ورځه ددې لپاره چي خلگ ستا په ورتگ باندي دوکه نسي پر ده باندی به ديوداسي عالم گمان وکړي چي دی هغسی نوي .

اته نوي يم : که پورتني کس ددې صلاحيت درلودی چي خلگوته مذهبي فتواوي ورکړي نوخلگوته يې بيان کړه اوکه يې صلاحيت نه درلودی نوته مه کښينه چي ستا په وړاندي درس وکړي بلکي يواعتمادي سړی ورپريږده ترڅوتاته دده دخبرو په ډول اودعلم په اندازه معلومات درکړي .

نهه نوی يم : دذکر ومجلسوته (چي غيرمشروع وي) مه حاضريږه همداډول هغه مجلس ته (مه ورځه) چي ستا دعزت اوسپېڅلتيا په موخه دوعظ بلنه درکړي بلکی کلی وال واستوه چی باورپرې لري اويوشاگرد ورسره واستوه .

سلم : دنکاح دخطبې ويلو چاري دخپل کلي امام ته وسپاره همدا ډول دجنازې اواخترونو دلمنځونو امامت نوموړي امام ته وسپاره اوما په نيکودعاوو کښي مه هيروه دغه نصيحت قبول کړه ستا اودټولو مسلمانانو دمصلحت په موخه دغه نصيحت درته کوم.

دامام اعظم رحمة الله عليه نصيحت د قاضی القضاة امام ابويوسف رحمة الله تعالی عليه په نامه پاي ته ورسيدی.

....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام ابوحنیفة رح وصیت خپل

شاگردیوسف بن خالد رحمة الله تعالی علیه ته

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

کله چي یوسف بن خالدسمتي رح دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) څخه دعلم زدکړه وکړه اوخپل ښار بصرې ته یې دتللواراده وکړه نوامام اعظم رح دتللواجازه ورکړه اوورته وي فرمایل : یووصیت دتحفې په ډول درته کوم چي دخلګوسره په ژوند کولو، دعلماؤدمرتبو په پیژندلو ، دځان په ادب کولو، ترلاس لاندی خلګوسره په ښه سلوک کولو اودعامواو خاصوخلګوسره په معامله کولو کښی ورته اړیی.

(دغه وصیت) به تاته دپوهي ښودلوپرمهال یوه داسي آله وي چي دعلم سمون اوښکلاپه راځي اودمعیوب کولو څخه یې ژغوری.

پوه سه که دي دخلګوسره ګذاره بده وي ټول خلګ به دي دښمنان وي که څه هم دي میندی اوپلرونه وي که دي دخلګوسره ګذاره ښه وي ټول به دي میندي اوپلرونه سي (یعنی دوستان او خواخوږي به سي) که څه هم قریبان دي نوي.

یوسف بن خالد رح فرمایي : امام اعظم (رحمة الله علیه) راته وفرمایل ترهغه پوري صبر وکړه ترڅوټول وصیتونه په تفصیل سره په خپل فکردرته و کړم چي په پیژندلوسره به یې په خپل زړه کښي زما شکرګذاره سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف رح فرمايي : کله چي دغه وخت تيرسو اودوصيت وعده يې وکړه په فارغ وخت کښي راته وفرمايل : زه ټول هغه څه تاته ښکاره کوم چي تاته وړاندي کيږي ګويا زه ستا سره مل يم کله چي بصرې ښارته ورسي هغه کسان چي زموږ مخالف دي ستالوري ته به متوجه سي که ته دخپل لوړعلم په مټ پردوی ځان لوړکړی او دخپل علم په زورددوی په وړاندی په فخرسره ويناکوی پايله به يې داوي چي ددوی سره به دناستی ولاړی او دګډ ژوند څخه به خلاص سي ته به ددوی مخالفت کوي دوی به ستا مخالفت کوي ته به ددوی سره اړيکي شکوي دوی به ستاسره اړيکي شکوي دوی به تاته بد وايي ته به دوی ته بدوايي دوی به تا بد لاری ښيي ته به دوی بدلاري ښيی ستا ولوري ته به دنامشروع لاری نسبت کوی په نتيجه کښي به دواړه بدنامه سی آخربه ددې ځايه څخه وتللوته اړسي داسي کړنه زما نه ده خوښه ځکه هغه کسان هوښياران ندي چي ګذاره نکوی اوګذاره کولوته اړوي مګر چي اللهﷻ ورته دوتلوځای پرانيزی .

کله چي بصرې ته ورسي خلګ به دي ښه راغلاست وکړي ملاقات به دي وکړي ستاحق به وپيژني نوته دهرسړی مقام وپيژنه دشريفوخلګوعزت وکړه اودعلماؤدرنښت وکړه دسپين ږيرو احترام وکړه دځوانانوسره نرمي وکړه دعاموخلګوسره نژدې اوسه دناسموخلګوسره خواخوږي وکړه دغوره خلګوسره ملګري وکړه پاچا (آمر) په بدنامه مه يادوه دهيچا سپکاوی مکوه دچا په انډيوالی باورمه کوه ترڅوچي دي ازمويلی نوي دکم همته خسيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرړي سره اشنايي مه کوه کوم شی چي په ښکاره درته ناسم ښکاره سو مينه مه ورسره کوه . دبي عقلانوسره ازاد ژوند مه کوه دميلمستيادعوت اوهديه مه قبلوه (يعني چي شرعي عذر موجود وي) گذاره اوصبرکوه بردباره اوسه دښواخلاقوخښتن اوسه پراخه سينه لره نوي جامې اغونده دسوارلۍ لپاره ښه حيوان غوره کوه خوشبويي (عطر) ډير استعمالوه خپل شخصي کارونه يوازي کوه دخادمانو اولاس لاندي کسانولتهه کوه (بيايي) تعقيبوه ددوی په ادب اوبرابري کښي وړاندي اوسه پدې لاره کښي دنرمۍ څخه کاراخله دډيري سزاڅخه کارمه اخله که نه نوبې نتيجې به سي (يعنی په خپله سزا مه ورکوه چی ستاعزت ته تاوان رسوی) پرلمونځونو باندي پايبندي کوه خوراک ورکوه (يعنی سخاکوه) څکه بخيل سړی سالار نسي جوړيدای يوپټ مشاور لره چي دخلگوپه حالاتو دي خبروي (دخبرتياپرمهال به دبدوکارنواصلاح وکړي) نو کله چي دي فساد وليدی داصلاح لپاره يې تلوار کوه هرکله چي په اصلاح (راوستلو) پوه سوي مينه (داصلاح سره) ډيره سي اوعزم به دي پياوړی سی.

ځوک که ستا سره ملاقات کوي که يې نه کوی خوته ملاقات ورسره کوه څوک که نيکي درسره کوي که بدي درسره کوي خوته نيکي ورسره کوه عفوه(بخښنه) کوه خلگوته په نيکۍ سره امر کوه دبي گټهوشيانوڅخه ليري اوسه کوم شی چي تاوان دررسوي پريږده يې دحقوقو په برپايه کولو کښي تلوارکوه که دي دملگروڅخه ځوک ناروغه سي خپله پوښتنه پرکوه او د استاذو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ذریعه یې دصحت حال معلوموه که دي دملګروڅخه څوک ورک سي دحالاتولټه یې کوه که څوک ستا په وړاندي کښیني ته دده په وړاندي مه کښینه که څوک ظلم درسره وکړي ته وصیله ورسره کوه څوک چي درته راسی عزت یې کوه که څوک بد درسره وکړي ته بخښه ورته کوه که دي څوک په بدوالفاظویادکړي ته یې په ښو اوښائسته الفاظویادکړه که دي دملګروڅخه څوک مړسي (ستاپر زمه یې حق وي) حق یې ورکوه که چاته غم ورسیدی تسلي ورکوه که چاته تکلیف ورسیدی دغم شریکی، څرګندونه ورسره کوه که چا دیوکار کولو وړاندیز درته وکړی کار ور وکړه که چا په غم کښي دهمکاری، غوښتنه درڅخه وکړه همکاري ورسره کوه دخلګوسره دخپلي دوستی، څرګندونه کوه څو چي ستا توان وي هرچاته سلام اچوه که څه هم چس خلګ وي که ستا اودنورو مجلس یوځای سو یاته دنورو سره یوځای سوي دمسائلو دبیان لړی پیل سوه اوددوی خبره ستا په آند صحیح نه وه (په تلوارسره) خپله رایه مه ښکاره کوه.

که څوک (دیومسئلې) پوښتنه درڅخه وکړی په دودیزو الفاظو یې پوه کړه (یعنی په داسی ډول چي دوی په پوهیږي) وروسته نوره وینا (څیرینیزه برخه) ورته بیان کړه چي داسي اوداسي ده که ددوی څخه چا واوریدی (یعنی پوه سو) ستا مقام مرتبه او(دعلم) اندازه به دي ورته معلوم سي که چا اختلاف درسره کاوه یوډول نه یوډول پوهه ورکړه چي فکرپکښي ووهی خلګوته روښانه اوښکاره پوهه ښیه پټ اودقیق شیان مه ورته وایه مینه دخلګوسره کوه کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزاق (ټوکی ټکالی) ورسره کوه خبري ورسره کوه ځکه دغه شیان ستا دعلم لړۍ تل روانه ساتي کله کله خوراک ورسره کوه دبي کاروانسانانو څخه بي پروا اوسه دخلګو اړتیاوي پوره کوه نرمي باندی کوه ددوی پرنیمګړتیاووسترګی پټوه دسینې تنګوالی اولرۍ حوصله ددوی په وړاندی مه ښکاره کوه داسي اوسه لکه یو ددوی څخه دخلګوسره داسي معامله کوه لکه خپل ځان ته چي یې کوی کوم څه چي ځان ته خوښوي دوی ته هم هغه خوښوه پرخپل ځان باندي برلاسی دځان دنیمګړتیاوو دخلاصون په مټ کوه اوحالات یې خیره اوشر پیداکونکي کارونه پریږده که څوک زړه درته تنګوي ته زړه مه ورته تنګوه دهغه چا خبري اوره چي ستا خبري اوري خلګ وهغه شی ته مه اړباسه چي ته یې نه یې اړکړی دخلګو په هغه حال راضي اوسه چي دوی په راضي دي ښه نیت ورته څرګندوه په کارکښي ریښتنی اوسه کبر،لویي (دځان څخه) لیره کړه دچم اودوکې څخه ځان وژغوره که څه هم دوی دوکه درسره وکړي امانت ساته که څه هم خلګ خیانت درسره وکړي په وفا کښی ټینګ اوسه په تقوی اوپرهیزګارۍ باندی منګولی لګوه دنورودینونو دښتنانوسره وړاومناسب ژوند کوه.

امام اعظم (رحمة الله علیه) خپل شاګرد ته وفرمایل که دغه وصیتونه ټینګ کړي امیدلرم چي سالم به سي بیا یې ورته وویل ستا جلاوالی مي غموي ستا پیژندنه زما دمیني ذریعه ده دلیکنو دلاری اړیکی راسره ساته اوخپلي اړتیاوی دي راته ووایه ته ماته دزوی په څیرېې اوزه تاته دپلارپه څیریم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام اعظم وصیت خپل زوی حماد رحمة الله علیهما ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِیمِ ﴿١﴾

اې زویه! الله ﷻ دي پر هدایت ثابت قدم لره (اوپه سپېڅلو کارونوکښي) دي الله ﷻ پیاوړی لره یوڅوو وصیتونه درته کوم که یې یاد ولري اوپاببندي پرې وکړي هیله لرم چي الله ﷻ به دي په دین اودنیا کښي نیکبخته کړي. ان شآء الله تعالی.

لومړی وصیت : تقوی غوره کړه (یعني دالله ﷻ څخه وویرېږه) او خپل دبدن غړي دگناه څخه پاک ولره دالله ﷻ ټول امرونه برپایه (قائم) لره دغه ټول کارونه والله ﷻ ته دخالص عبادت په موخه دي.

دوهم : که دیوشی وپوهي ته اړیي ناپوه مه پاتیږه (یعنی دپوهی لټه یې کوه).

دریم : دهغه چاسره ژوند مه کوه چي دیني یا دنیاوي اړتیا ورته نه لري (یعنی دبې گټي سړی سره ملگري مه کوه).

څلورم : دنورو سره انصاف کوه دخپل ځان لپاره داړتیا پرته انصاف مه غواړه.

پنځم : دمسلمان اوکافردواړوسره دښمني مه کوه (یعنی هغه کافر چي دریښتنی اسلامي هیواد تابعیت یې داسلام داصولوسره ترلاسه کړی وي یاپه بل عبارت زمي وي).

شپږم : صبراوقناعت پرهغه مال اومقام کوه چی الله ﷻ درکړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوم : (په مالي اونوروچاروکښي) خپل تدبير(کړنلاره) ښکلی لره ترڅودنورو خلګودا ړتياڅخه خلاص سي .

اتم : دخلګوپه سترګوکښي ځان سپک مه ښکاره کوه.

نهم :دبې ګټو خبرو اوکاروڅخه ځان بيل کړه.

لسم : دخلګوسره چي يوځای سي لومړی سلام وراچوه غوره خبري ورسره کوه دغوره خلګوسره مينه کوه دشراچوونکو خلګو ګذاره (دلداری) کوه.

يوولسم : دالله ﷻ عبادت ډيرکوه ذکراودرود پرنبي ﷺ باندي ډيروايه.

دوولسم : په سيد الاستغفاربوخت اوسه چي درسول الله ﷺ ددې قول څخه عبارت دی :

اللهم انت ربی لااله انت خلقتنی وانا عبدک وانا علی عهدک ووعدک مااستطعت اعوذ بک من شرماصنعت ابوء لک بنعمتک علی وابوء بذنبی فاغفر لی فانه لايغفرالذنوب الاانت.

(دويلوګټی يې په لاندي ډول دي) که دغه پورتنۍ کلمې چا ماښام وويلی په داغه شپه مړسو جنت ته به داخل سي که چاسهار وويلي په داغه ورځ مړسوجنت ته به داخل سي.

دحضرت ابی درداء ؓ څخه روايت دی کله چی ده ته وويل سوه چي کوردي وسوځی ده مبارک وفرمايل: نه دی سوځلی ځکه ما درسول

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللهﷺ خخه اوریدلي دي چي که چا دغه (لاندینی) کلمې دورځی په لومړی برخه کی وویلی ترماښامه به مصیبت (تکلیف) نه ور ورسیږي که چا په آخر کي د ورځي وویلي ترسهاره به مصیبت نه ور ورسیږي.

(**کلمه مبارکه په لاندی ډول ده**):

اللهم انت ربی لااله الاانت علیک توکلت وانت رب العرش العظیم ماشاء الله کان وما لم یشاء لم یکن لاحول ولاقوة الابالله العلی العظیم اعلم ان الله علی کل شیئ قدیر وان الله قد احاط بکل شیئ علما اللهم انی اعوذ بک من شر نفسی ومن شرکل ذی شرومن شرکل دابة انت آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم..

دیارلسم: هره ورځ په پایبندۍ سره قرآن کریم لوله ثواب یې رسول اللهﷺ، موراوپلار، استاذانو اوټولومسلمانانوته بخښه.

څوارلسم: دملګرو(دشرخخه) تردښمن ځان ډیرساته ځکه په خلګوکښې فساد ډیردی نو تر اشنای دي دښمن تاته ګټمن دی (ځکه دښمن درخخه لیري دی اوداشنای سره لاس اوګریوان یي).

پنځلسم: پټ حالات، ٠سره زر (یعنی مال)، کړنلاره اودتللوځای چاته مه ښیه.

شپاړسم: دهمسایه سره ښه سلوک کوه اوتکلیفونه ئی زغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوولسم : داهل السنة والجماعة مذهب ټینګ ونیسه دناپوهانو اوګمراهانوڅخه لیري اوسه.

اتلسم:په ټولو کارونوکي دي نیت پاک کړه اودحلال خوارک زیاته لټه کوه.

نولسم : په پنځو حدیثونو عمل وکړه چي ما دپنځولکو حدیثونوڅخه راټول کړي دي ، لومړی حدیث دادی چي رسول اللهﷺ فرمايي : ټول عملونه په نیت پوري اړه لري هرسړی لره هغه څه دي چي نیت یې کړی وي.

دوهم حدیث دادی : رسول اللهﷺ فرمايي : ښه کارسړی لره دادی چی بې ګټی کارپریږدی.

دریم حدیث دادی : رسول اللهﷺ فرمايي : مؤمن به نسی یوستاسوڅخه تر هغه وخته پوري چي خوښ کړی خپل وروړته هغه څه چي ځان ته یې خوښوي.

څلورم حدیث دادی : رسول اللهﷺ فرمایی : حلال ښکاره دي حرام ښکاره دي ددوی په منځ کښي مشکوک شیان دي چي ډیرخلګ یې نه پیژني نوکه چا دمشکوکوشیانوڅخه ځان وساتی دخپل دین عزت اوسپېڅلتیا یې وساتل که څوک په مشکوکوشیانو کښي ولویدی په حراموکښي ولویدی لکه شپانه چي دټاکلی کرښي (دمنعي حدود) په شاوخوا کښی پسونه څروی نژدې دی چي پکښي ولویږي خبردار اوسی هرپاچا لره ټاکلی کرښي سته داللهﷻ ټاکلی کرښی (دمنعی حدود) حرام شیان دي خبراوسی په بدن کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ټوټه غوښه ده که اصلاح سي ټول بدن به اصلاح سي که فاسده سي ټول بدن به فاسد سي هغه زړه دی.

پنځم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : کامل مسلمان هغه څوک دی چي دژبي اولاس (دتاوان) څخه يې خلګ په امن وي.

شلم وصيت : دصحت او جوړتياپه حال کښي (دالله ﷻ څخه) د ويري اواميد په منځ کښي اوسه (يعنی دجوړتيا پرمهال دالله ﷻ ټول امرونه سرته رسوه اودنواهيوڅخه يې ځان ژغوره) (دمرګ دراتلو پرمهال) داسي مړسه چي پرالله ﷻ دي ښه ګمان وي (يعني دمغفرت اوخلاصون دي ټينګ ګمان وي) اودمغفرت اوبخښني هيله دي پياوړي وي (داسی اميد) په سالم زړه کښي وي بېشکه الله ﷻ زيات بخښونکی اوزيات مهربان دی.

دامام اعظم رحمة الله عليه وصيت چی خپل زوی حماد رحمة الله عليه ته ئی کړی و.و پای ته ورسيدی.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت امام اعظم رحمة الله عليه دقضا په اړه دغه وصيت ونوح بن ابي عصمة رحمة الله عليه ته فرمايلى دى

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

نحمده ونصلى على رسوله الكريم

نوح بن ابي عصمة (رحمة الله عليه) فرمايي : ما دابوحنيفة رح څخه داحاديثودمعناوو زده کړي کولي ده مبارک ډيرښه تشريح اوتفسيرکاوه هم داډول ما دباريکومسائلو پوښتنه څني کوله په عمومي ډول زماپوښتني دقضا دمسائلو او احکامو په اړه وي امام اعظم (رحمة الله عليه) (يوه ورځ دوړاندوينا په ډول) راته وفرمايل: ته به دقضا دروازه وټکوي (يعنى قاضى به سي) نوح بن ابي عصمة فرمايي : کله چي زه خپل ښار مرو ته ولاړم دلږ وخت وروسته دستي په قضا اخته سوم امام اعظم(رحة الله عليه) لا ژوندى وو نوح بن ابي عصمة وايي (دقضاداخته کيدو وروسته) مي امام اعظم(رحمة الله عليه) ته يوليک وليکى ددغه پيښي حال مي پکښى وليکى اوعذرمى ورته وليکى (يعنى داچي په خپله خوښه مي قضا نه کوله بلکي ورته اړسوم) امام اعظم (رحمة الله عليه) په جواب کښي ورته وليکل: ستا ليک راورسيدى کوم څه چي دي پکښي ليکلى وه په هغه پوه سوم ستا وغاړى ته يولوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

امانت درولویدی چي لوی، لوی خلگ ورته عاجزه دي ته داسي يې لکه غرق نودځان لپاره دوتلولارولټوه تقوی درته اړينه ده ځکه تقوی دټولوکارونوبرپایه کونکی ده دقیامت «دورځي د سختیو ځخه» خلاصونکي ده اوساتنه دهري بلاځخه ده اوپه تقوی سره به «د کار» ښه نتیجې ترلاسه کړي اللهﷻ دي موږ ته دټولوکارونوښې نتیجې رانصیب کړي اللهﷻ دي دخپلي خوښي دکارتوفیق راکړي بېشکه اللهﷻ اوریدونکی اونژدې دی . پوه سه «اې نوحه رح !» په بابونودقضا یوازي جیدعالم پوهیږي چي په اصولودعلم«یعنی قرآن ، احادیثو اوپه ویناوو داصحابوکراموپوه وي اودفکر اونظرخښتن وي اودتپلوتوان يې ولري . که یوه مسئله مشکله درته ښکاره سوه نودقرآن ، حدیث او اجماع په لوري هڅه وکړه که دي روښانه پکښي پیدا کړه عمل په وکړه که دي پيدا نه کړه نو نظائرو«یعنی قیاس » ته يې حواله کړه «دآیات ،حدیث ،قیاس » استشهاد پرې وکړه بیا عمل په هغه لاره وکړه چي «پورتنیو درو» اصولوته نژدې وي او ورته والی ورسره ولري دفکر اونظر دخښتنانو سره مشوره کوه ځکه په دوی کښی داسي څوک سته انشاءالله چي په هغه څه پوهیږي چي ته نه په پوهیږي . کله چي دوه دښمنان «یعنی مدعی اومدعی علیه » درته کښیناستل نو دکمزوري او زورور، دعزتمن اوبی عزته ترمنځ په ناسته ، توجه او خبروکښي توپیرمه کوه داسي کړنه مه کوه چي دعزتمن دعزت لامله درته طمعه پیداسي اوبې عزته دبې عزتۍ له امله ناامیده سي . کله چي مدعي اومدعي علیه ستا په وړاندي کښیني ترهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته يې پريږده چي په ارامه شرم اوسام ځني پورته سي بيا په نرمۍ خبري ورسره وکړه اوپه خبرويې پوه کړه اودهريوه خبري تولي اوره تلوار مه پرې کوه پري يې ږده ترهغه وخته پوري چي خپلي خبري تولي خلاصي کړي مگر که يې بي ځايه خبري وکړي منعه يې کړه (اوددغه خبرو نه اړتيا) وروښيه . دزړه تنگۍ ، قهر اوغم په حال کښي دقضا (فيصلې) مه کوه کله چي ستا دقضاحاجت اړتيا وي ياوږى يي قضا مه کوه دفکري بوختيا پرمهال قضامه کوه بلکي په داسي وخت کښي قضا وکړه چي زړه دي فارغ وي .

دقريبانو په منځ کي په تلوار سره قضا مه کوه بلکي خومجلسوته يې معطله کړه ښايي دوى په خپل منځ کښي روغه (جوړجاړى) وکړي که يې ونه کړى نوفيصله وروکړه ترهغه وخته پرهيچا فيصله مه وباسه ترڅو دالزام ټول ثبوتونه يې په لاس نوي درغلي اوشاهدي ورکونکى ته تلقين (په خبروکښى ښودنه) مه ورکوه . په خپل مجلس کښي چاته اشاره مه کوه وقريبانوته هيڅ کارمه سپاره (دقضا په وخت کښي) دهيچا ميلمستيا مه قبلوه ځکه چي تهمت به درباندي وويل سي (دخپلودوستانوسره) دقضا په مجلس کښي خبرى مه کوه . تقوى (ويره) دالله ﷻ څخه غوره کړه ددنيا اواخرت دټولو کارونوبسنه درته کوي الله ﷻ به سلامتيا درنصيب کړي الله ﷻ دي موږ اوتاته ښه ژوند اوښه مقام په آخرت رانصيب کړي .

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپل شاگرد ابوعصمه نوح بن ابى مريم (رحمة الله عليه) ته پاى ته ورسيدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام اعظم (رحمة الله علیه) وصیت خپلو مخورو اومشهورو شاګردانوته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دامام ابویوسف(رحمة الله علیه) څخه روایت دی چي موږ یوڅوتنه دامام صاحب دشاګردانوڅخه دامام اعظم(رحمة الله علیه) په حضورکښي په یوه باراني ورځ کښي سره یوځای شو ددغه ملګروڅخه داؤد طائی ،عافیة الاودی ، قاسم بن معن مسعودي ، حفص بن غیاث النخعي ، وکیع بن الجراح، مالک بن مغول ، زفر بن الهذیل ، اوداسي نورکسان وه امام اعظم رح زموږ لوري ته متوجه سواو وي فرمایل: تاسوزما دزړه خوشحالي راوستونکي یاست اوزما دغم لیري کونکي یاست ماتاسوته دعلم ځین (دسوارلی) اوملونه جوړکړي دي که مو خوښه سوه باندي سپاره سی (یعني فقهي مسائلي مي دربښودلی دی که موخوښه سوه عملي یې کړی اونوروته یې ورسوی) په داسي حال کي مي پرې ایښي یاست چي خلګ به ستاسوشاته ځي دالفاظو لټه به موکوي خپلي غاړي به تاسوته کښته کوي ستاسوڅخه هریودقضا صلاحیت لری په تاسوکي لس کسان دي چي قضا وکړي زه،تاسوته سوال په الله ﷻ سره کوم (یعني الله ﷻ درته واسطه کوم) اوهغه لوي علم چي الله ﷻ تاسوته درکړی دی (واسطه کوم) چي د (پاچا) څخه دقضا د غوښتلودذلت څخه ځان وژغوری که په تاسوکښي د یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خخه دقضا غوښتنه وسوه اوپه ده کښې يوه نيمګړتيا وه چې الله ﷻ دخلګوخخه پټه کړې وه قضا نده ورته روا (اوددې لارې خخه پيداسوی) رزق ندی ورته حلال که يې پټ حالات دښکاره حالاتوپه څيروه (يعنی پټې نيمګړتياوی يې نه درلودې) قضا ورته روا ده (اوددې لارې خخه په لاس ورغلې) رزق ورته حلال دی که څوک دقضا و دندې ته داړتيا له مخی مجبورسي نودځان اوخلګوترمنځ دې پرده نه ځړوی پنځه وخته دې لمونځ په جماعت سره (په مسجد) کښې اداکوی اودهرلمانځه پروخت دې (پدې ډول) ناره وکړې څوک حاجت لری ؟ (زما سره ملاقات کولای سې) اودماخستن په لمانځه کښې درې واره دغه ناره کوه بيا کورته ځه که څوک مريض سو دقضا په ځای کښې يې دکښيناستلوتوان نه درلودی دمريضۍ دورځوتنخوا (معاش) دی د (بيت المال خخه) نه اخلې که امام المسلمين (آمر) چم وکړی (يعنی په بيت المال کښې يې خيانت وکړی) يائی په ظلم سره فيصله وکړه امامت يې باطل دی اوحکم يې دمنلووړندی که يې په ډاګه اوښکاره ګناه وکړه (د حد شرعی سزا ورکول باندی واجب ده) هغه نژدې قاضې دې حد باندې قائم کړې .

تمت بالخيروصية الامام الاعظم (رحمة الله عليه) لكبارتلاميذه.

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپلومخورو شاګردانو ته پای ته ورسيدی .

كتبه العبدالافقرالى الله الغنى مولوى عبدالهادى (حماد)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام اعظم رح وصیتونه

تالیف
مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی
مولوی عبدالهادی (حماد)

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تیلفون :0700321479

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library